

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Parallela Geographiae Veteris Et Novae

Briet, Philippe

Parisiis, 1648

§. 3. Vascitania, seu Vasconia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13147

le Baza-
dois. } reticis, aliter S. Petri de regula, olim Squius.
Castrum Gelosum: *Castel-Ieloux*, vrbecula lepida.
Damafanum: *Damafan*.
Villa-Franca: *Ville Franche de Bazadois*.
Castrum-Moronium; *Castel-Moron*, Ducatus, nunc
Lebretensi contributus, sed huius regionis mem-
brum.

§. 3. *Vascitania, & Vasconia.*

FALLUNTUR qui Vascones à Cneo Pompeio ultra Pyrenæum ad Conuenas emissos volunt; quandoquidem & tempore Galieni in suis sedibus antiquis residebant. Videntur ergo eodem cum Francis tempore in Gallias irrupisse. Quid autem ab iis acceperint damni quid intulerint in historia nostra leges, sicut & eorum mores, principes & Dynastas repetes ex Alberto Oihenarto qui doctissimam Vasconiæ notitiam scripsit. Ex quo obseruabis non eosdem esse Vascos, cum Vasconibus, & Vascos in vltimum angulum Aquitaniæ esse compactos, vbi Vascitaniam postmodum collocabimus. Itaque Vasconia Aquitana diuidi potest in Vasconiam veram, Vasconiam Tholosanam, & Vascitaniam, de quibus postmodum. Quomodo autem accreuerit sceptro Gallico hic tractus, supra innuimus in Aquitaniâ: nam quod attinet ad Navarram, & Beneharnum, id patrum nostrorum memoriâ sub Henrico Magno vtriusque Regionis hærede, contigit.

NUM. 1. *Vera Vasconia, seu Syrticus Ager, la vraye Gascogne, ou les Lanes; quidam tamen Aquensè territorium vocant les Lanes, reliquum veram Vasconiam.*

AQVEN-
SE TER-
RITO-
RIVM } AQVÆ: *Dax*, seu *d'Acqs*, ad Fl. Aturum *l'Adour*,
dicta olim vrbs Nobilitum, quia à 12. nobilibus re-
gebatur, quorum 12. in vrbe tures.
le Pays } Petra forata: *Pierre-horade*, ad confluentias duo-
d'Auribat, rum Gabarorum, seu Gauorum *les Ganes*, caput
quidam Vicecomitatus Aortensis, seu Vrtensis.
vocat hãc } Magefâ: *Magesè*.
San-Martinum: *S. Martin de Hins*.

regionem,
les Lanes.

Tartassium: *Tartas*, ad Fl. Midurium *Midour*, vrbs
sat ampla.

CHA-
LOSEN-
SIS

AGER

*Pays de
Chalosse.*

SANSEVERVS: *S. Seuer*, aliter *le Cap de Gascogne*, quia
frontem efficit Vasconiae, ad Fl. Aturum.

Tholofetta ad confl. *Gabas* in Aturum.

Monsegurium: *Monsegur*, ad Fl. Luifium *Luy*.

Montaltum: *Montant*, in Montanâ regione.

Mugronium: *Mugron* ad Aturum *l'Adour*.

TVRSA-
NVS

AGER

le Turfan.

ATVRVS: *Ayre en Gascogne*, vbi Aturus Fl. iam na-
uium patiens decurrit, cuius suburbium amplissi-
mum vulgò *le Mas*.

Tursanum: *Tursan*, burgus qui tamen non apparet,
destructus videtur.

Granada: *Grenade*, ad Fl. Aturum } In Regiuncula
Cazere: *Cazeres*, ad eundem Fluum } vulgò *le Plan*:

MAR-
TIANVS

AGER

*Pays de
Marsan.*

MONS MARTIANI: *Mont-Marsan*, ad Midurium
Fl. *le Midour*, loco opportuno sita vrbs.

Rupafortia: *Rochefort*, ad confl. *Estampon*, & *Douze*.

San-Iustinus: *S. Iustin*, ad Duzam *Douze*.

Villa noua: *Ville neuue de Marsan*, ad Midurium.

LEBRE-
TIVS

DVCA-
TVS

*Duché d'Al-
bret.*

LEBRETI VICVS: *Labrit*, aliter *Albret*, in medio
nemoris cognominis; sic dictum quidam volunt
quasi Leporetum; In gratiam Ioânæ Reginae Na-
uarrae ab Henrico secundo, hic Ducatus consti-
tutus est, habebatque 4. iuridicas sedes, *de Nerac*,
de Tartas, *Castel-geloux*, & *Castelmoron*, imò &
Condominij, & Arminiaci partem distringebat.

NVM. 2. *Condomensis ager, le Condomois.*

NERACVM: *Nerac*, ad Fl. Baifam *la Baïse*, egregiè munita vrbe-
cula, & viris fortissimis plena.

Condominium: *Condom*, vbi riuulus *Gela la Gaise*, cadit in Baï-
sam: regio autem dicitur à castris quibus Vascones dominium
suum tutati sunt.

Caluomontium: *Caumont*, ad Garumnam.

Francicum: *Francegas*, sic dictum quòd Franci liberi hæssent in-
ter Vasconas.

N V M. 3. *Aginnensis ager, l'Aginois.*

- TRANS-
OLIN-
DANVS
- AGINNVN: *Agen*, vrbs ditissima ad Garumnam, patria Iof. Scaligeri, olim vrbiū Aquitanix princeps.
- Portus S. Mariæ, seu Sammarianus: *Port Sainte Marie*, ad Garumnam, emporium diues.
- Valentia: *Valence*, ad Garumnam.
- Pumerolium: *Puymerol*, ad Seunam, *la Seune*, Fl.
- au delà
du Lot. Villa noua: *Ville-neue d'Aginois*.
- Esquillonium: *Esquillon*, Ducatus ditissimus ferè ad confl. Oldi in Garumnam: Oldum Thuanus vocat Olgam & Oltam.
- CIS-
OLIN-
DANVS
- CLARIACVM: *Clerac*, Abbatia celebris Canonicis Lateranenſibus ad Henrico IV. assignata; munita olim vrbs.
- Toninium, & Tonnesium: *Toncins*, cognomine Maius, seu superius ad Garumnam.
- Monurium: *Monheur*, ad eundem Fl. munita rebellium Hæreticorum statio.
- au deçà
du Lot. Cassinoglius: *Casseneuil*, aliter Cassinogilus Ludouici Pij cunabulis villa olim clara.
- Mons Flanquinus: *Montflanquin*, iuridica sedes ampla.

N V M. 4. *Comitatus Arminiacus, le Comté d'Armagnac.*

- SYPE-
RIOR
- AVSCHI: *Ausch*, item Auxis, & Clara dicta ad Fl. *Gers*, Archiepiscopatus totius Gallix ditissimus, vrbs situ munitissima.
- Lactorium: *Lectoure*, olim Tauropolium, vt constat ex inscriptionibus, vrbs in monte sita.
- Fidentiacus vicus: *Vic Fezensac*, caput olim amplissimi Comitatus, cuius pars erat Arminiacus ad Fl. *Douze*.
- le Haut
Arma-
gnac. Maluesinum: *Mauuoisin*, ad Fl. *Rat*, caput Vicecomitatus Feufensagueli.
- Steffortia: *Steffort*, ad Fluum *Gers*.
- Auillaria: *Auillar*, Vicecomitatus, vbi castrum aliàs munitissimum.

INFERIOR { NOGAROLIUM: *Nogaro*, vel *Noguerot*, ad Fl. *Modou*.
 Elufa: *Eaufè*, olim ampla ciuitas caput regiunculae
l'Eufan.
 le Bas { Montesquium: *Montesquion*, ad Fl. *Ioffe*.
 Armaignac. { Gauaretum: *Gauaret*, Vicecomitatus & regiunculae
 caput vulgò *le Gauardan*.
 Malburgetum: *Maubourget*.

NVM. 5. *Astaracensis Comitatus*, le Comté d'Astarac.

MIRANDA: *Mirande*, ad vtramque Baifam qui paulò infra urbem
 commifcentur.

Castrum nouum Barbarenfij: *Castelnan de Barbare*, ou de *Barbarens*,
 ad Fl. *Larotz*.

Massylua: *Massenbe*, cuius Dominus est ex parte Abbas *Cafæ Dei*
de la Cafè Dieu.

Simorra: *Simorre*, Abbatia nobilis ad Fl. *Gimone*.

NVM. 6. *Gaurenfis Comitatus*, le Comté de Gaure.

COMITATUS { FLORENTIA: *Florence*, seu *Fleurence* ad Fl. *Gers*.
 le Côté. { Simpodium: *Simpuy*.
 Saluitas, Thuano Saluatum Gauræ: *le Sauuetat de Gaure*.

DITIO { VERDVNUM, *Verdun*, ad Fl. *Sauam*.
 VERDVNI { Granata: *Grenade*, ad *Garumnam*.
 Indica- { Mansum Virodunense: *le Mas de Verdun*, iuridica se-
 ture de { des.
 Verdun. { Bellomontium: *Beaumont*, ad Fl. *Gimoe*, caput huius tra-
 ctus dicitur.
 Gimontis: *Gimont*, ad Fl. *Gimoe*, Abbatia illustris.

DYNASTIA { INSVLA IORDANI: *l'Isle Jourdain*, antea castrum *I&ium*
 INSV- { ad Fl. *Sauam*.
 LANA { Fanum S. Fidei: *Sainte Foy*, vrbecula lepida. porrò
 Indica- { duæ hæ ditiones cum *Samathana*, & *Muretenfi* Ca-
 ture de { stellaniis, de quibus mox dicemus, conficiunt *Vasco-*
 Riuiere. { niam *Tholosanam*.

NVM. 7. Comitatus Conuenarum, le Comté de Cominge.

TERRI- TORIVM	}	CONVENÆ, seu Fanum S. Bertrandi: <i>Sainct Bertrand de Cominges</i> , ad Garumnam, vrbs perantiqua.
		Lombardia, & Lomberia: <i>Lombers</i> , & <i>Lombez</i> , Episcopalis Ioan. XXII. ad Fl. Sauam, <i>Saué</i> .
CONVE- NARVM	}	Infula Dodonis: <i>l'Isle-Dodon</i> , ad eundem Fl.
		Samathanum: <i>Samathan</i> , vrbs olim magni nominis, vnde & pendeat Lombardia quoad Castellaniam, ad Fl. Sauam.
<i>le Pays de Cominge.</i>	}	Muretum: <i>Muret</i> , Castellaniæ caput ad confl. <i>Len-gæ Lenge</i> , in Garumnam.
		Puteus vel Portus S. Guilelmi: <i>le Puy, ou le Port S. Gilhem</i> , ad initia Fl. Sauæ.
MINORES CONVENÆ seu CON- SORANI <i>le petit Co- minge, ou Coserans.</i>	}	San-Gaudentius: <i>S. Gaudens</i> .
		FANVM S. LICERII, seu Glycerij: <i>S. Ligier, ou S. Licar de Coserans</i> , malè <i>S. Leger</i> , quæ vox tamen præualuit, ad Fl. Sallam <i>Salla</i> .
	}	Conforanum: <i>Conserans</i> , aut <i>Coserans</i> , burgus nobilis.
		Balnea: <i>Bagneres</i> , à Balneis ad Fluuiolum <i>Cresse</i> .
RIPARIA, <i>la Ri- uiere, inter San- Bertranum, & San-Gaudentiũ.</i>	}	Messacum: <i>Messac</i> .
		Mons Regalis: <i>Mont Royal</i> .
	}	Valentina: <i>Valentine</i>
		San-Beatus: <i>S. Beat.</i>
		de quib ⁹ in Occitaniâ, ad quã prouinciola illa spectat, hîc reperere non duximus ineptũ.

NVM. 8. Comitatus Bigerrensis, le Comté de Bigorre.

PLANI- TIES BI- GERREN- SIS	}	TARBA, malè Turba: <i>Tarbe en Bigorre</i> , antiqua ciuitas vbi aliquot vetustatis monimenta ad Fl. Aturũ.
		Balnea, seu Balneria: <i>Bagneres</i> , vbi quidã Aquas Tarbellicas locant, celebrãtur à Bartasio poëta Frãco.
<i>la Plaine de Bigorre:</i>	}	Rabastenum: <i>Rabasteins</i> .
		Lapurdum: <i>Lourde</i> , vnde Ager Lapurdensis quibusdam dicitur.
	}	Fanum S. Petri de Generoso: <i>S. Pery de Generes</i> .

MONS BI-
GERREN-
SIS*la Montagne
de Bigorre.*Canteria: *Canteres*, seu *Cauderes*, vnde Vallis cog-
nominis ad initia Gabari, seu Gavi Bencharnen-
sis, vbi balnea praestantissima.San-Sabinum: *S. Sauin*, Abbatia praediues ad eun-
dem Fl.Campanum: *Campan*, burgus peramcenus, vnde
butyrum saporis exquisitissimi, ad Fl. Aturum.

N V M. 9. Principatus Benearnensis, le Bearn.

VICECO-
MITATVSBENEAR-
NENSIS*la Vicomté
de Bearn.*PALVS, Pauium Thuano, item & Podium: *Pau*, e-
gregia ciuitas cum palatio inchoato ad Gabarum
Benearnensem, *le Gave Bearnois*.Laseurris: *Lescar*, & Lascara olim Bencharnus, non
procul à praedicto Fluuio.Ortesium: *Orthes*, ad eundem Fluuium, vrbs mi-
nuta.Nayum: *Nays*, vrbecula lauta ad eundem Fl.Morlasium: *Morlas*, in Montanis.Lambegia: *Lambies*, quam ab Inuidia dictam putant
indigena.VICECO-
MITATVSOLORO-
NENSIS*le Vicomté
d'Oleron.*OLORO, & OLORONVM: *Oleron*, ad Gabarum cog-
nominem, *le Gave d'Oleron*, vbi Aspa *Aspe* flu-
uiolus in eum confluit.Nauaresium: *Nauareins*, vel *Nauarens*, arx totius re-
gionis munitissima ad praefatum Fl.Salua-terra: *Sauueterre*, infra quam miscentur Ga-
bari Oloronensis, & Saisonensis *de Saison*.Monesium: *Moneins*, domini sui clade inclytum.Bastida: *la Bastide*, ad Gabarum Oloronensem.Assonium: *Asson*, caput regiunculae.

N V M. 10. Vasctania, les Basques.

LAPUR-
DENSIS
AGERBAIONA: *Baionne*, quibusdam Lapurdum, vnde
Regioni huic nomen, munitissima ciuitas, ad
quam Niuus *la Nive*, Fl. in Aturum cadit.Luyfius, seu Fanum S. Ioannis Luiffij: *S. Jean de Luz*,
ali-

- le Pays de Lapourd.* } aliter *Loifonne*, ad ostium Fl. *Vrdacvi*.
 Vstarizium: *Vstaris*, iuridica sedes ad Fl. Nium.
 Andaya burgus: *Andaye*, ad ostium Bidassonis *la Bidoze*, è regione Fontarabiæ.
- NAVARRA } FANVM S. IOANNIS Pede Portuensis: *S. Iean Pied de Port*, olim munitissima vrbs in rupe, vbi agebat prorex inferioris Nauarræ, seu Nauarræ ultra portus: ad Fl. Nium.
 INFERIOR } Fanum S. Pelagij, *S. Palais*, seu *S. Pelage*, ad Fl. *Bidoufe*, qui cadit in Aturum, olim sedes Cancellariæ regni Nauarrici.
la basse Navarre. } Bastida Clarenciæ: *la Bastide de Clarence*, ad Fl. Clarenciam, condita à ciuibus Rauestenij Bigerrensis.
 Bidascia: *Bidasche*, Principatus caput, ad Fl. *Bidoufe*, Dominorum *de Gramont*.
- VICECOMITATVS SOLENSIS } MAVLEO: *Mauleon*, cum veteri arce in edito loco ad Fl. Sasonem, seu Gabarum Sasonensem *le Ganne de Saison*, caput huius Vicecomitatus.
le Vicomté de Seule. } Solæ: *seule*, aliter Subolla, & fortè Sibylla, vnde Sibyllates Plinij hîc aliqui suspicantur; locus ignotus.
 Sancta-Gratia: *S. Engrace*, Abbatia celebris in asperâ regione.

CAPVT IX.

Francici Regni diuisio per Præfecturas, les Gouvernemens.

EA S proponimus, & illo ordine, quo in Comitibus Generalibus anno 1614. Parisiis in delegatis suis confederunt.

- Prima* } Complectebatur præter Franciam Prouinciam antiquam, Agrum Bellouacensem, Sueffionensem, Laudunensem, Nouiodunense territorium, partem minimam Briæ, Hurepensem tractum totum, & Vexinum Francicum.
- FRANCICA SEV INSVLÆ FRANCIAE.

M m m